

4. Životní prostředí

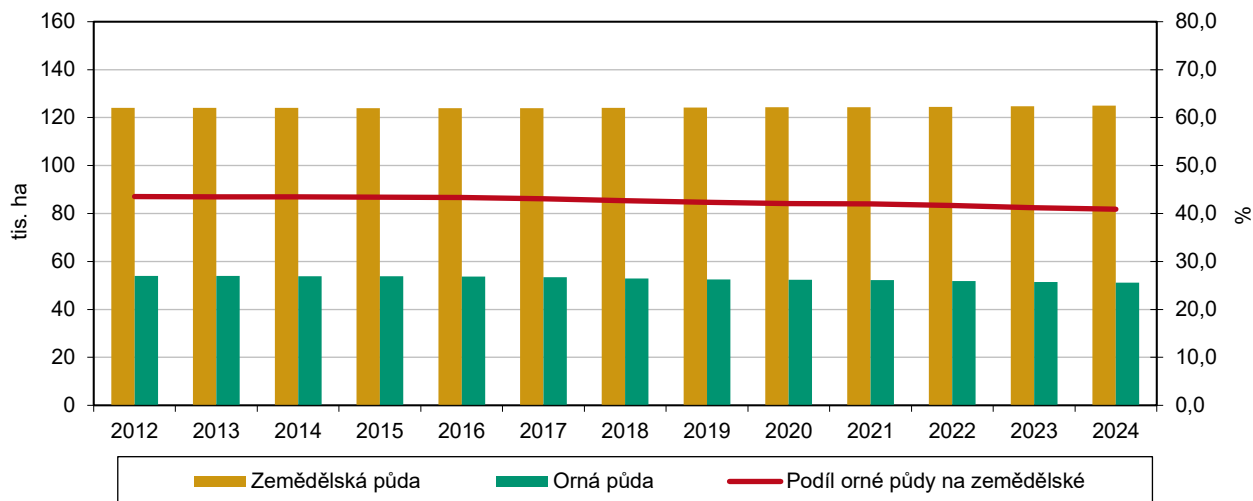
Půdní fond

Podíl orné půdy na zemědělské půdě dlouhodobě ubývá...

Z celkové výměry kraje tvoří téměř dvě třetiny nezemědělská půda (62,2 %), tzn. lesní pozemky, zastavěné plochy a nádvoří, vodní a ostatní plochy. Zemědělská půda je tvořena ornou půdou, trvalými travními porosty, ovocnými sady, zahradami. Podíl orné půdy na zemědělské půdě dlouhodobě klesá, za posledních deset let tak došlo k jeho snížení téměř o tři procenta (o 2,5 %).

Graf 4.1. Výměra zemědělské a orné půdy v Karlovarském kraji

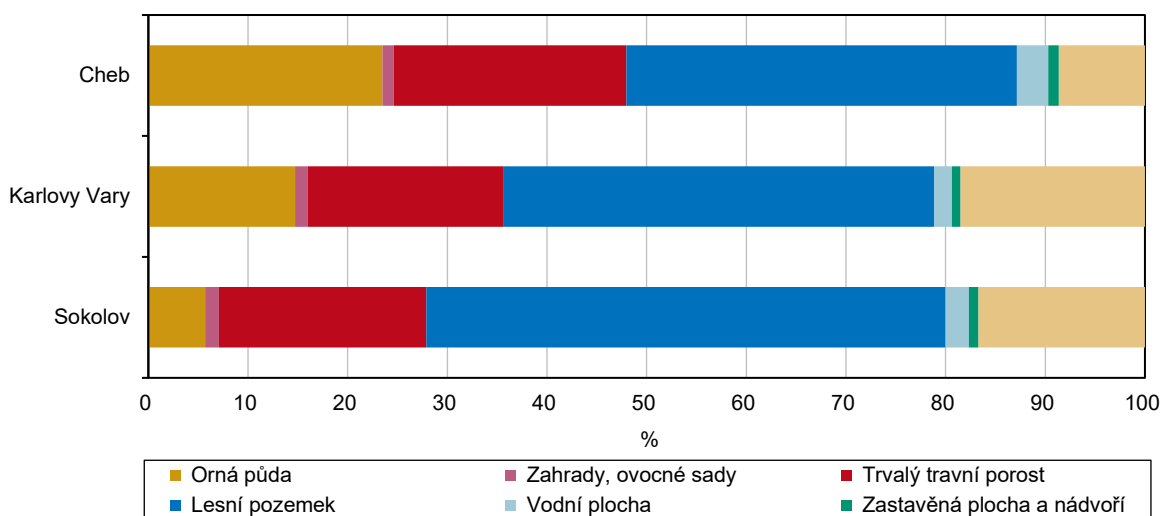
Zdroj: ČÚZK

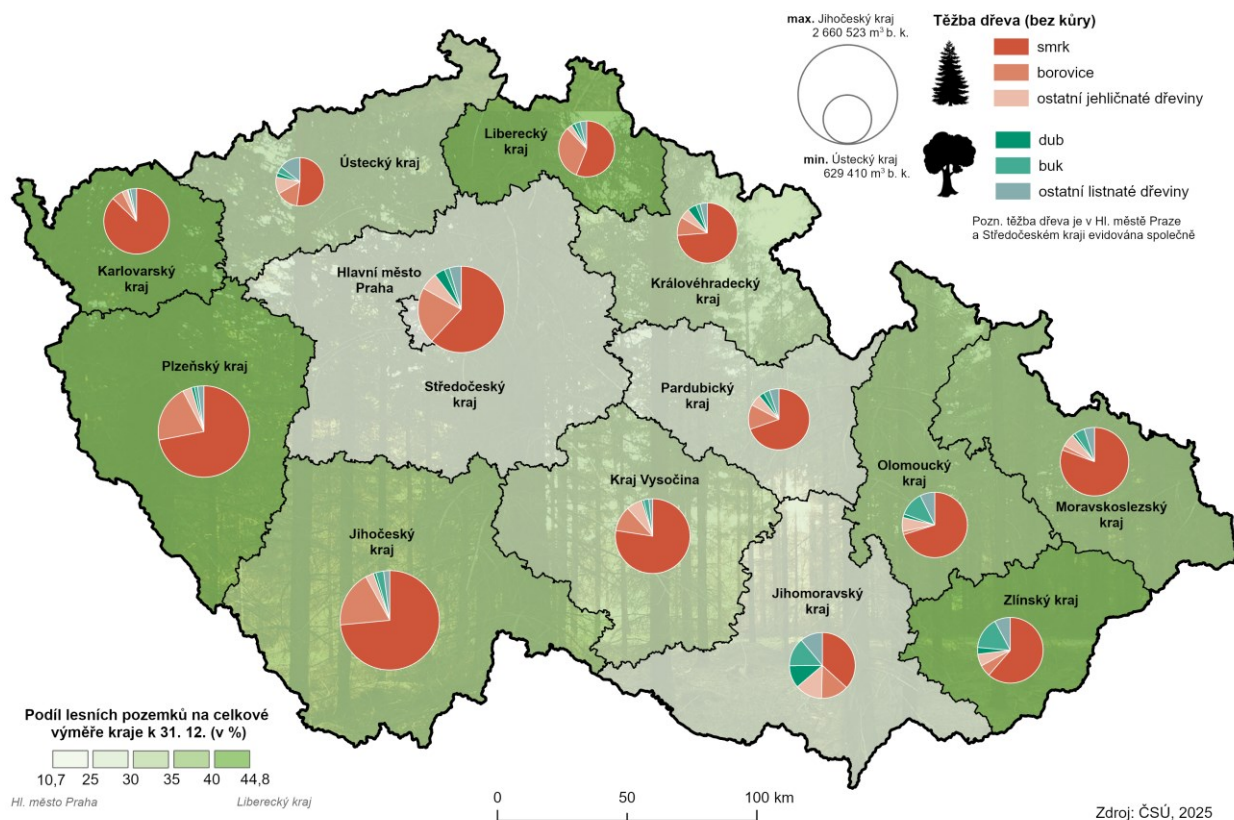
Z pohledu meziokresního srovnání výše podílu orné půdy vykazuje nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele okres Cheb, jehož území pokrývá téměř polovina této plochy (48,1 %), naopak nejnižší hodnotu podílu orné půdy eviduje okres Sokolov (8,4 %). Tato skutečnost úzce souvisí zejména s rozsáhlou těžební činností v této oblasti, která i přes utlumující se těžbu hnědého uhlí stále pokračuje.

Graf 4.2. Struktura půdy podle okresů Karlovarského kraje k 31. 12. 2024

Zdroj: ČÚZK

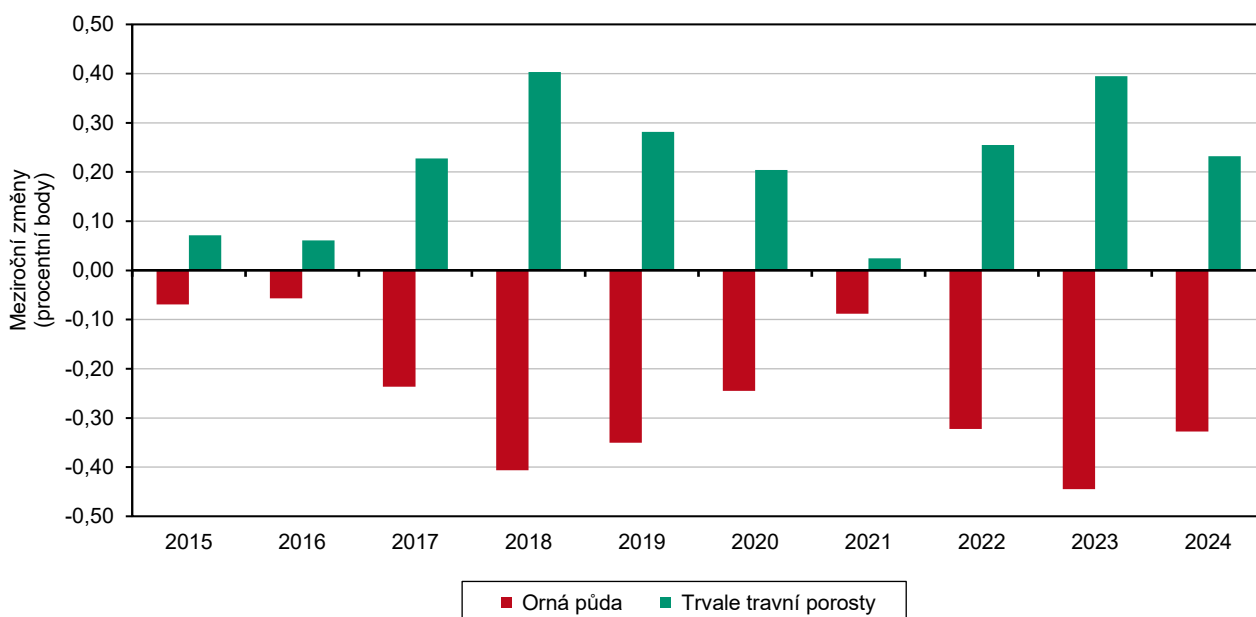
Lesní pozemky a těžba dřeva podle krajů v roce 2024

... naopak podíl trvalých travních porostů stále roste.

Na úkor orné půdy se současně dlouhodobě zvyšuje podíl trvalých travních porostů. Ty v roce 2024 pokrývaly 21,1 % celkové výměry a za uplynulých třicet let tak jejich podíl vzrostl o 5 procentních bodů.

Graf 4.3. Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě v Karlovarském kraji

Druhá nejvyšší zalesněnost v ČR.

Výměra nezemědělské půdy v kraji se dlouhodobě nemění a pohybuje se na úrovni téměř dvou třetin celkové výměry (62,2 %). Největší rozlohu zaujímají lesy. Jejich podíl činí 44,0 % celkové výměry, Karlovarský kraj je tak druhým nejzalesněnějším regionem ČR po Libereckém kraji (44,8 %) a oproti celorepublikovému průměru je jeho zalesněnost vyšší o 9,9 procentního bodu.

Chráněná území

Chráněná území na pětíně rozlohy kraje.

Na území Karlovarského kraje se v roce 2024 nacházelo celkem 96 zvláště chráněných území, která zaujímají téměř pětinu celkové rozlohy kraje (19,4 %). Tento podíl je v mezikrajském srovnání šestý nejvyšší, vyšší podíl těchto území byl zaznamenán pouze v Libereckém, Zlínském, Ústeckém, Královéhradeckém a Jihočeském kraji.

Mezi jednotlivými okresy našeho kraje jsou rozdíly v rozloze území, na která byla ochrana území vyhlášena, přesto platí, že v žádném z nich není rozloha těchto území pod 12 %. Největší plocha chráněných území se nachází v okresech Sokolov a Cheb. Důvodem této skutečnosti je zejména to, že na území těchto zmíněných okresů se rozkládají přírodní rezervace a také rozlehlá chráněná krajinná oblast Slavkovský les, která zasahuje i do Plzeňského kraje.

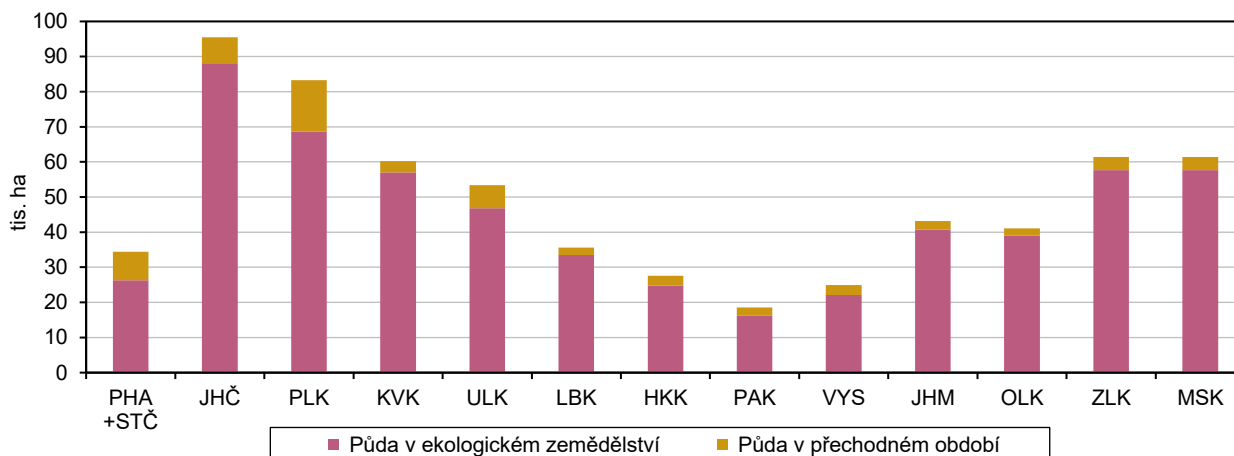
Soustava Natura 2000 je celoevropská síť chráněných území, která zahrnuje dva typy: Evropsky významné lokality (EVL) a Ptačí oblasti (PO). Cílem této sítě je ochrana vzácných a ohrožených druhů rostlin, živočichů a typů přírodních stanovišť. V současné době je v ČR vymezeno 41 ptačích oblastí, z nichž se na území Karlovarského kraje nachází dvě, a to Doupovské hory a Novodomská rašeliniště – Kovářská.

Ekologické zemědělství

Ekologickému zemědělství se také říká biozemědělství či organické zemědělství. Je to zemědělská metoda, kdy se potraviny produkují za použití přírodních látek a procesů. Jeho smyslem je produkce zdravých a kvalitních potravin trvale udržitelným způsobem. Jde o způsob hospodaření založený na zásadách etického přístupu vůči chovaným zvířatům, ochrany životního prostředí, šetření neobnovitelných zdrojů, udržení biodiverzity a ochrany zdraví populace.

Graf 4.4. Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2024

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

Podíl půdy v ekologickém zemědělství se mírně zvýšil.

V Karlovarském kraji hospodařili zemědělci v roce 2024 na 57 052 ha ekologické půdy, výměra půdy v ekologickém zemědělství tak doznala mírný meziroční nárůst o 3,2 %. Její podíl na celkové výměře zemědělské půdy vzrostl ze 44,3 % v roce 2023 na 45,6 % v roce 2024. V témže roce se náš kraj podílel 10,5 % na výměře ekologicky obhospodařované půdy v celé ČR, což představuje čtvrtý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání. Vyšší hodnotu tohoto ukazatele vykázaly jen kraje Jihočeský, Plzeňský a Moravskoslezský.

Předtím, než je zemědělská půda certifikována jako ekologická, je nutné přeměnit ji způsobem uvedeným v žádosti o registraci na Ministerstvu zemědělství a zabezpečit odstranění vlivu negativních dopadů předchozí zemědělské činnosti na zemědělskou půdu, krajinu a životní prostředí. Tento režim se nazývá přechodné období a jeho doba je stanovena zákonem na 2 roky. V této době je zemědělec povinen dodržovat podmínky zákona o ekologickém zemědělství, ale produkty prozatím nejsou považovány za ekologické.

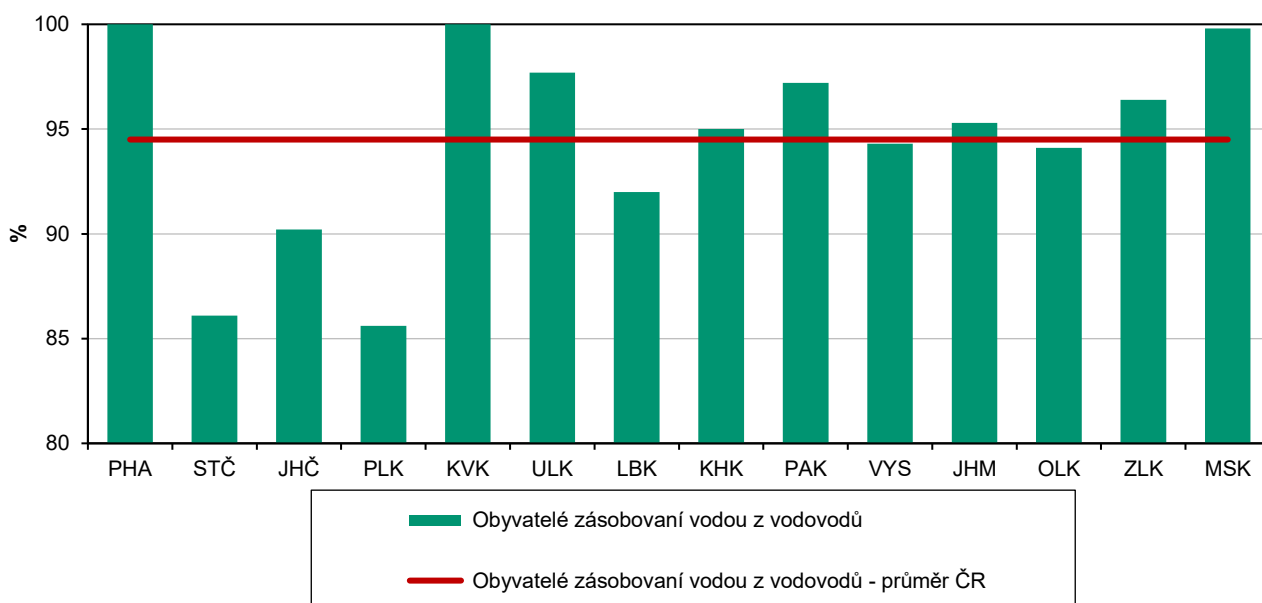
Výměra půdy v přechodném období meziročně mírně poklesla.

Výměra půdy v tzv. přechodném období činila v Karlovarském kraji v roce 2024 celkem 3 118 ha, ve srovnání s předcházejícím rokem tak došlo k jejímu mírnému poklesu (o 4,4 %). Výměra půdy v přechodném období doznala meziroční pokles ve většině regionů ČR, přičemž v Karlovarském kraji bylo toto snížení druhé nejnižší (o 4,4 %). Naopak nejvyšší nárůst tohoto ukazatele zaznamenal Moravskoslezský kraj, ve kterém meziročně vzrostla výměra půdy v přechodném období o více než pětinu (o 21,2 %).

Vodovody a kanalizace

Z celkového počtu obyvatel v Karlovarském kraji bylo v roce 2024 zásobeno vodou z vodovodu 99,8 %. Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele denně meziročně vzrostlo ve většině regionů ČR.

Graf 4.5. Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů podle krajů v roce 2024

Jediný kraj, ve kterém meziročně pokleslo množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele denně.

V mezikrajském srovnání byl Karlovarský kraj jediným krajem, který zaznamenal meziroční pokles tohoto ukazatele, a to z 84,2 l na 1 os/den v roce 2023 na 81,7 l na 1 os/den v roce 2024 (o 3,0 %; tj. o 2,5 litru na osobu denně). V průměru tak bylo

domácnostem v našem regionu vyfakturováno dokonce o 6,6 l na 1 osobu vody denně méně než činil celorepublikový průměr (88,3 l na 1 os/den). Naopak nejvyšší meziroční nárůst tohoto ukazatele zaznamenalo Hl. město Praha (o 3,1 %; tj. o 3,2 l na 1 os/den).

Veškerá voda vypouštěná do kanalizace prochází čističkami odpadních vod.

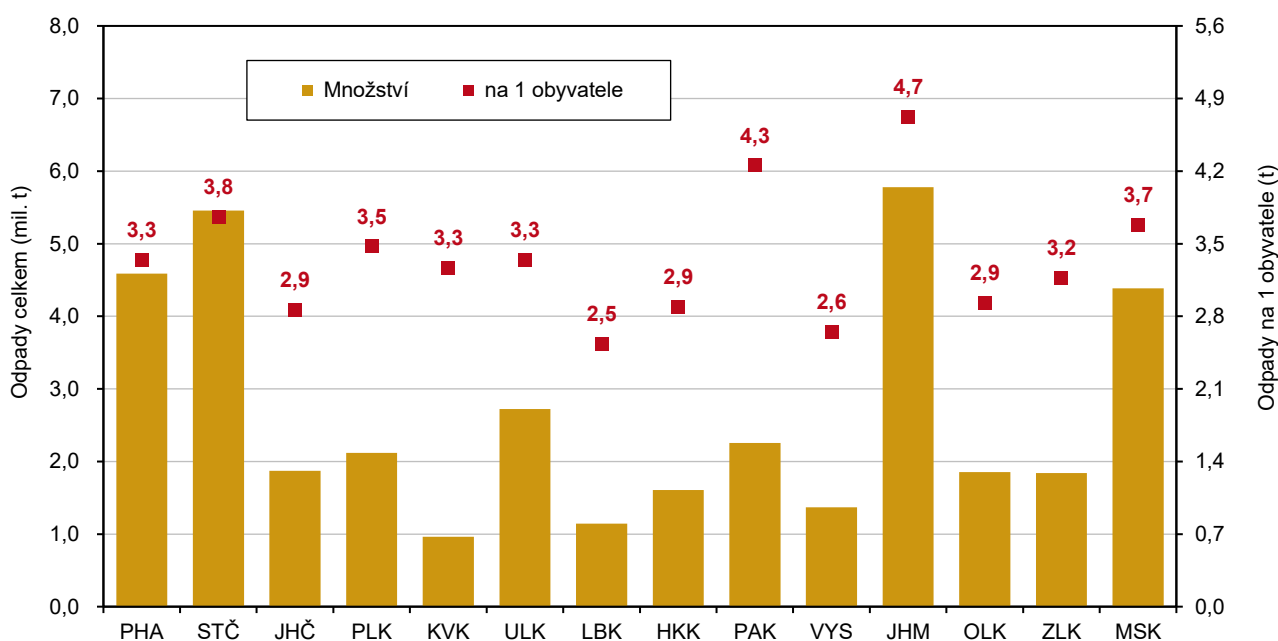
V roce 2024 bylo v Karlovarském kraji 105 čistíren odpadních vod s celkovou kapacitou 120,8 tisíc m³ na den. Oproti minulému období tak 3 čističky přibýly. Veškerá voda, vypouštěná do kanalizace v Karlovarském kraji, prochází čističkami odpadních vod. Karlovarský kraj a Hl. město Praha jsou jedinými regiony, ve kterých prochází čističkami odpadních vod všechna voda vypouštěná do kanalizace.

Odpady

Nový zákon o odpadech přinesl řadu změn.

Dne 1. ledna 2021 nabyl účinnosti nový zákon o odpadech č. 541/2020 Sb., který byl přijat v návaznosti na právní předpisy Evropské unie z tzv. balíčku oběhového hospodářství. Nový zákon o odpadech obsahuje oproti předchozí právní úpravě několik významných změn, které se dotýkají nejen běžných občanů, ale především podnikatelů a obcí. Přináší řadu nových povinností pro původce odpadu, reguluje problematiku tzv. černých skládek, nově ukládá povinnost obcím určit místa pro oddělené soustředování recyklovatelných složek komunálního odpadu (tzn. nebezpečného odpadu, papíru, plastů, skla, kovů, biologického odpadu, jedlých olejů a tuků) a upravuje také mj. metodiku vybírání poplatků za komunální odpad.

Graf 4.6. Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2023

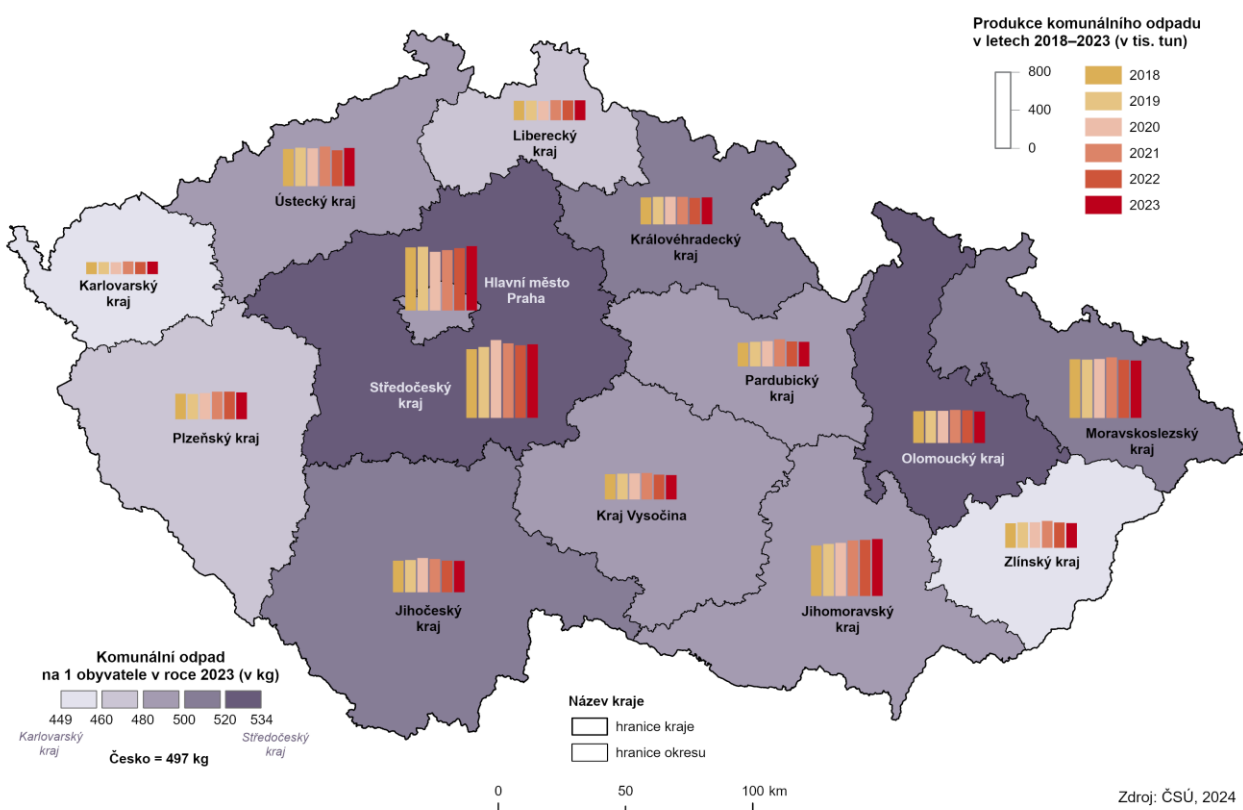
V našem regionu bylo v roce 2023 nashromážděno celkem 963 069 tun odpadu, z toho 2,1 % představoval nebezpečný odpad. Ve srovnání s předchozím rokem tak došlo k velmi výraznému nárůstu odpadu celkem, a to o více než dvě pětiny (o 42,7 %). Přestože k meziročnímu nárůstu množství vyprodukovaného odpadu došlo téměř v polovině regionů ČR, v Karlovarském kraji byl tento nárůst zdaleka nejvyšší. Ve srovnání s předchozím obdobím celkový objem nashromážděného odpadu celorepublikově dokonce mírně poklesl (o 3,1 %).

Nejnižší objem vyprodukovaného nebezpečného odpadu na 1 obyvatele v mezikrajském srovnání.

V přepočtu na 1 obyvatele našeho regionu připadalo 3 265 kg odpadu, což představuje v mezikrajském srovnání sedmou nejnižší hodnotu, která nedosahuje na celorepublikový průměr o 224 kg. Náš kraj zaznamenal velmi dobrý výsledek v objemu nebezpečného odpadu. V průměru připadá na 1 obyvatele našeho regionu 67 kg tohoto odpadu, což představuje nejnižší hodnotu v mezikrajském srovnání. Hodnota tohoto ukazatele se v našem regionu pohybuje 73 kg pod celorepublikovým průměrem (141 kg nebezpečného odpadu na 1 obyvatele).

Komunálním odpadem se rozumí odpad z provozu domácností, odpad z čištění veřejných komunikací a prostranství, odpad z údržby veřejné zeleně a odpad živnostenského charakteru (odpad podobný komunálnímu odpadu, který vzniká z nevýrobní činnosti a provozu živností, úřadů a škol). V posledních několika letech produkce komunálního odpadu v našem regionu kolísá.

Produkce komunálních odpadů v letech 2018–2023

Produkce komunálního odpadu se meziročně mírně zvýšila.

V roce 2023 bylo v Karlovarském kraji vyprodukováno celkem 132 491 tun komunálního odpadu. Ve srovnání s předchozím rokem se tak celková produkce tohoto odpadu mírně navýšila (o 2,3 %) a představovala 449 kg odpadu na 1 obyvatele. Ve srovnání s předchozím obdobím tak došlo k mírnému nárůstu produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele v našem regionu, a to o 1,1 %; resp. o 5 kg.

Karlovarský kraj vykázal opět nejnižší produkci komunálního odpadu na 1 obyvatele.

V celorepublikovém srovnání se produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele meziročně snížila ve většině regionů ČR. Vyšší hodnoty v porovnání s předchozím obdobím zaznamenal v roce 2023 pouze kraj Královéhradecký, Karlovarský, Hl. město Praha a kraj Jihomoravský.

Objem produkce komunálního odpadu vyprodukovaného na 1 obyvatele v našem kraji byl v celokrajském srovnání nejnižší a na průměr ČR nedosahoval o 48 kg na 1 obyvatele. Naopak nejvíce komunálního odpadu na 1 obyvatele vyprodukoval, stejně jako v předchozím období, kraj Jihočeský (534 kg).